

A KAP-reform franciaországi alkalmazása a szaksajtó tükrében

A KAP-reform franciaországi alkalmazásának részletes kondícióiról a mezőgazdasági minisztérium és az érdekképviselő között indult, két hónapra tervezett egyeztetések sok esetben végletesen kiélezett vitákhoz vezettek, ám általában nem a tárca és a szakszervezetek, hanem ez utóbbiak között. Ahogy ez várható volt, az állattenyésztés és a növénytermesztés szinte minden területén komoly ellentétek, „világnézetbeli különbségek” vannak az egyes szakszervezetek között, a törésvonal rendszerint az [FNSEA-Jeunes Agriculteurs](#) (JA) szövetség és a kisebbségi szakszervezetek ([MODEF](#), [Confédération Paysanne](#), [Coordination Rurale](#)) között húzódik. Kompromisszum kevés kivételtől eltekintve (pl. kecsketenyésztés) nem körvonalazódik, sőt egyes esetekben (juhnyésztés) már szakítás is bekövetkezett, itt már – és mindenütt, ahol végül az érintettek maguk nem jutnak egyezsége egymás között - minden bizonnyal a minisztérium fogja eldönteni, milyen támogatásokra számíthatnak a termelők a jövőben.

Részletes sajtófigyelő

François Hollande köztársasági elnök október másodikán jelentette be a KAP-reform franciaországi alkalmazásának fő irányvonalait (v.ö. 2330/PAR/2013), ezt követően megkezdődtek a különböző egyeztetések a végrehajtás tényleges módozatairól, ahogy az egyes szereplők is komoly lobbitevékenységbe kezdtek annak érdekében, hogy a lehető legjobb pozíciókat tudják maguknak biztosítani. A sajtóban ezzel kapcsolatosan megjelent írásokat az alábbiakban foglaljuk össze. ***Emlékeztetőül: a reform legfontosabb velejárója, hogy 2019-ig közel 1 milliárd eurót csoportosítanak át az állattenyésztésbe, ám a korábbiakban közzétett négy lehetséges forgatókönyvhöz képest egy ötödik megvalósítása tűnik valószínűnek***, ahol bizonyos mértékig figyelembe vették a szakma részéről érkezett véleményeket, javaslatokat is. ***Az első 52 hektárnak adandó többlettámogatást csak fokozatosan, négy év alatt és az első pilléres támogatások csupán 20%-ának újraelosztásával fogják megvalósítani*** (korábban 30%-ról volt szó), a konvergencia mértéke pedig 2019-re 70%-os lesz (nem pedig 100%). A kapcsolt támogatásokat elérhetővé teszik a tejtermelők és az állat-hízlalással foglalkozók számára is. A reform során követendő négy fő prioritás:

- az állattenyésztés támogatása,
- a kedvezőtlen természeti adottságú területeken gazdálkodók támogatása az ilyen területek után járó támogatási forma (ICHN, [indemnité compensatoire de handicaps naturels](#)) megújításával,
- a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének javítása és az ökológiai átmenet ösztönzése,
- a támogatások jobb elosztása.

Ahogy ez várható volt, szinte minden területen komoly ellentétek, „világnézetbeli különbségek” vannak az egyes szakszervezetek között, a törésvonal rendszerint az [FNSEA-Jeunes Agriculteurs](#) (JA) szövetség és a kisebbségi szakszervezetek ([MODEF](#), [Confédération Paysanne](#), [Coordination Rurale](#)) között húzódik. Kompromisszum kevés kivételtől eltekintve (pl. kecsketenyésztés) nem körvonalazódik, sőt egyes esetekben (juhnyésztés) már szakítás is bekövetkezett, itt minden bizonnyal a minisztérium fogja eldönteni, milyen támogatásokra számíthatnak a termelők a jövőben.

A KAP-reform francia végrehajtásának egyértelmű vesztesei közé tartoznak majd a szántóföldi kultúrákat termesztő, az átlagos birtokméretnél nagyobb területen gazdálkodók. A La France Agricole írásában [a durum búzával foglalkozott október 9-én](#) – a mezőgazdasági

tárca statisztikai hivatalának ([Agreste](#)) [adatai szerint](#)¹ ez a kultúra pillanatnyilag visszaszorulóban van Franciaországban, ezért egyáltalán nem mindegy, milyen szabályok vonatkoznak rá a jövőben. **Durumbúzából** ugyanis 2013-ban százezer hektárral kevesebb volt az aratható terület, mint egy évvel korábban, ennek egyik oka a vetéskori kedvezőtlen időjárás, a másik pedig a lágybúzáéhoz képest nem kellően magas értékesítési ár. A 335 ezer hektár a 2003-as szintet jelenti, azaz ami arra az időszakra volt jellemző, mielőtt bevezették volna durumbúza esetében alkalmazott minőségi felárat. A 2013-as termés (1,8 Mt) országos szinten 26%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban, de egyes régiókban is komoly a visszaesés, még a tavalyinál jobb termésátlagok ellenére is: Centre régióban 26, Midi-Pyrénées-ben 30%-kal takarítottak be kevesebbet, mint az előző öt év átlaga. Itt a hozamok is csökkentek, ami még inkább fölgyorsította a vetésterület csökkenését.

A **durumbúza** esetében a szakma, így a mediterrán durumbúza-egyesület ([association Blé dur Méditerranée](#), BDM), a térsztagyártók szindikátusa ([Syndicat des industriels fabricants de pâtes alimentaires de France](#), Sifpaf), az ipari méretű grízgyártás országos testülete ([Comité français de la semoulerie industrielle](#), CFSI) és a vetőmag-vállalatok országos szövetsége ([Union française des semenciers](#), UFS) azt javasolja, hogy a tradicionális durumbúza-termelő területek fennmaradása érdekében maradjon meg a durumbúza után járó kapcsolt támogatás a KAP 2014-2020-as ciklusában. Az érintettek az általuk október 8-án kiadott közös közleményben aggódalmuknak adtak hangot amiatt, hogy az utóbbi három évben a durumbúza vetésterülete 25%-kal csökkent a hagyományosan ezt a kultúrát termesztő déli országrészben, ahonnan a durumgríz-gyártók minőségi alapanyag-igényének jelentős része származik. Véleményük szerint a mediterrán klíma jelentette szélsőségek mellett a terméshozamok nagysága önmagában nem elég ahhoz, hogy a termelési költségeket fedezni lehessen, így a támogatások mindenképpen indokoltak.

A köztársasági elnök október 2-i bejelentését követően a [Confédération paysanne](#) (CP) szakszervezet már kifejezte a KAP-reform franciaországi végrehajtásának tervezett módjával szembeni ellenérzéseit. A CP részéről Laurent Pinatel október 15-én tartott párizsi tiltakozó akciójuk során [úgy fogalmazott](#), „nem áll szándékukban beállni a sorba és nem nyelik le azt a fajta politikát, amit rájuk akarnak kényszeríteni”. A szakszervezeti militánsok juhokkal vonultak föl a place de la République-re és Guillaume Garot élelmiszer-gazdaságért felelős államtitkártól akartak választ kapni kérdéseikre – a politikus éppen az élelmiszer-pazarlás elleni nemzeti napot hirdette meg. A fölvonulók szerint ez a fajta agrárpolitika csak a közpénz elherdálása a legjobb helyzetben lévők támogatására, miközben eltékozolja magukat a gazdálkodókat és a mezőgazdasági munkavállalókat, akik a mezőgazdaságnak a versenyképességre törekvés álcája alatti iparszerűvé tételének áldozatai.

A mezőgazdasági minisztériumban október 24-én [került sor arra az egyeztetésre](#), ahol a mezőgazdasági szakszervezetek tehettek javaslatot mindazon kultúrákra és tevékenységekre, ahol kapcsolt támogatást tartanak szükségesnek². 2015-ben a két pillér közötti átcsoportosítás nélkül két borítékból összesen 1,13 milliárd eurót osztanak ki erre a célra, ebből a „13%”

¹ <http://www.agreste.agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/conjinfopap201310cult.pdf>

² Az október 24-i egyeztetés [egyébként már a második ilyen jellegű volt](#), az elsőre október 18-án került sor, itt az alaptámogatás számítási módjáról, a tartalék-képzésről, a konvergenciáról, a jogosultságról, az újraelosztásról és magának a folyamatnak a sebességéről (azaz az első pillér 20%-ának elérési idejéről) volt szó. Az előzetesen egyeztetett menetrend szerint október vége és november 19-e között ágazatonként (húsmarha, tej, juh-kecske, fehérjenövény, durumbúza, zöldség-gyümölcs) 2-2 egyeztetésre kerül sor, ezeket december végéig további tárgyalások egészítik ki a kedvezőtlen természeti adottságú területek, a zöldítés, a fiatal gazdák „bónusza”, valamint az állattartó épületek modernizációja témájában.

981,9 millió eurót tesz ki, a maradék a fehérjenövényekre jutó +2%. A kiosztható összeg minden évben csökken, 2016-ban 1,128, 2017-ben 1,123, 2018-ban 1,119, 2019-ben pedig 1,116 milliárd euró lesz. 2015-re a 13%-os kapcsolt támogatási körbe a tárca a következőket kívánja besorolni:

- húsmarha-tartás: 705 millió euró (ebből 690 millió a tehének, 5 millió az anyjuk alatt nevelt borjak után, míg 10 millió jut a hizlalásra),
- tejtermelés: 120 millió euró (ebből 45 millió a hegyvidéki tejtermelésnek),
- juhtenyésztés: 125 millió euró (ez megfelel a jelenlegi támogatási szintnek),
- kecsketenyésztés: 15 millió euró (jelenleg ez 14 millió euró),
- növénytermesztés: 16,9 millió euró a durumbúza és a földolgozott zöldség-gyümölcs után (jelenleg csak a durumbúza támogatott évente 8 millió euróval).

A 2%-ra jogosultak köre:

- 113 millió eurót kapnak az állattartók a gazdaságok fehérjetakarmány-önellátási szintjének emelésére,
- 48 millió euró jut a szántóföldi növénytermeléssel foglalkozó gazdák azzal a megkötéssel, hogy a megtermelt terményt takarmány formájában az állattartókhoz kerül.

Az uniós előírásokkal összhangban a következő kultúrákat lehet ilyen jogcímen támogatni: borsó, csillagfürt, lóban, lucerna, takarmánybaltacim, here, bükköny, somkóró, csicseriborsó, csibeláb (szeradella) - a szóját viszont nem. Az egyeztetések jelenlegi állásában a termelők nagyon alapos indoklással alátámasztva kérhetik, hogy a Bizottság által fölállított listáról egy további szektor is bekerüljön a támogatotti körbe (itt szerepelnek a rövid vágásidejű fás ültetvények is) – ezzel azonban a rendelkezésre álló összeg nem növekszik, ellenkezőleg, kevesebb támogatás jut egy-egy szektorba. A szakszervezeteknek november 28-ig kell javaslatukat letenni a miniszter asztalára, aki ezt követően dönt a kérdésben, várhatóan év vége előtt.

A növényi fehérjékkel kapcsolatos első egyeztetésre (a tét 151 millió euró) a tárca és a szakszervezetek (FNSEA/JA/APCA, Coordination rurale/Confédération paysanne) és szakosított szervezeteik (FNB, FNPL, FNO, FOP, lucernatermelők, stb.) között november 8-án került sor ([La France Agricole](#)). A tárca azt javasolta, hogy 103 millió eurót az állattartók, 48 millió eurót a növénytermelők kapjanak azzal a megkötéssel, hogy a megtermelt terményt takarmány formájában az állattartókhoz kerül.

Abban minden érintett egyetértett, hogy a keret messze nem elégséges, ám a részleteket mindenki másként ítélte meg. Az FNSEA olaj- és fehérjenövényeket termelőket tömörítő szakosított szervezete, a FOP szerint a fehérjenövények és a lucerna van nehéz helyzetben, míg a CP szerint az állattartás helyzete ad igazán okot aggodalomra, a szóját viszont csak a CR akarta minden áron a támogatott kultúrák között látni, de ennek teljesítése kizárt. A tárca viszont ígéretet tett arra, hogy a szója az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések ([MAE](#)) keretében a második pillérből esetleg kaphat támogatást. Minden érintett egyetértett abban, hogy Franciaország igen jelentős mértékben függ az import növényi fehérjétől, és érdemi ambíciókra van szükség, hogy ez megváltozzon. A CP kivételével mindenki azonosulni tudott azzal is, hogy a növénytermelőket és az állattartókat egyidejűleg mozgósító akcióra van szükség. Általában igaz, hogy az eszközöket illetően két álláspont körvonalazódott: az egyik a növénytermelési ágazatokra fókuszál, a másik az állattartó gazdaságok takarmány-ellátási autonómiáját szorgalmazza, a CP ez utóbbira fordítaná a teljes támogatási keretet. Az egyeztetések során több kérdés is fölmerült, így:

- kell-e különbséget tenni a „klasszikus” és lucernaszárítóknak alapanyagot biztosító lucernatáblák között (a 300 ezer hektárnyi lucernából 70 ezer szolgálja az utóbbit),

- miként kezeljék a hüvelyes keverékeket, kell-e minimum-küszöböt meghatározni, miként lehet garantálni, hogy a program éveken keresztül tartson,
- kell-e egy minimum fehérje-appoint szintet bevezetni?

Míg a FOP részéről egyértelműen a szántóföldi fehérjenövény-termelés támogatását szorgalmazzák, a CP elutasítja ezt a megközelítést és az állattartó gazdaságok takarmány-önellátásának megteremtését szorgalmazza és ha limitről van szó, azt terület-egység vagy számosállat (UGB) lapján határozná meg.

Ami az „első ötven hektár” (pontosabban 52) után járó magasabb támogatást illeti, a kukoricatermelők és a búzatermelők szakszervezetei (AGPM és AGPB) [kategorikusan elutasítják azt](#), hogy az eredeti elképzelésekkel szemben 2015. helyett ezt már 2014-től alkalmazzák. Noha a KAP-reform intézkedéseinek zömét csak 2015-től alkalmazzák, Franciaország október végéig még nem pontosította, milyen eszközöket kíván már 2014-től bevezetni. A búza- és kukorica-termelők azzal sem értenek egyet, hogy a kormány az állattartó épületek modernizációjára használható források kiegészítéséhez a területalapú támogatásoktól akar átcsoportosítani, amivel szintúgy a támogatásoktól elválasztott támogatások csökkenése miatt legjobban érintett termelői réteget bünteti, akár 2014-től, akár 2015-től alkalmazzák azt.

A francia mezőgazdasági szövetkezetek országos szövetségének ([Coop de France](#)) lucernaszárító szekciója azt [javasolta október 29-i sajtóközleményében](#), hogy a szárított lucerna képezze szerves részét a [fehérjenövény-programnak \(plan protéines 2015-2020\)](#) és legyen támogatott a KAP-reform alkalmazása nyomán is. A szervezet szerint ezzel javítani lehet az állattartók fehérjetakarmánnyal való ellátásának biztonságát, ezen belül hangsúlyosan a biológiai termelésből származó növényi fehérjékkel való ellátást. A szárított lucerna fehérjeprogramba történő bevonása egyben „sürgető gazdasági intézkedés” (*urgence économique*) is, mivel meg kell fordítani azt a negatív tendenciát, ami ezen a területen tapasztalható. Az 1993-as 129650 hektárról ugyanis 2013-ra alig 70 ezer hektárra csökkent az a lucernatermő terület, amiről a szárítók alapanyag-szükségletét kielégítik – a csökkenés egyértelmű oka a gabonák lényegesen nagyobb jövedelmezősége.

A szervezet szerint a fehérjenövény-program kedvező hatással járhat a víz minőségére és a biológiai sokféleségre nézve is, továbbá segít megteremteni az egyensúlyt a különböző fehérjeforrások között. Ami a franciaországi eredetűeket illeti, nem lehet köztük lévő konkurenciáról beszélni, mivel a piacon egyértelmű hiány van növényi fehérjeforrásokból, amibe a szárított lucerna, mint kiegészítő fehérje nagyon jól beilleszthető. A *Coop de France déshydratation* [szerint a fehérjenövény-program „történelmi esély”](#) a gazdászok és környezetvédők által egyaránt kívánt lucernának, ezzel megállítható lenne a további hanyatlás, majd a trendet megfordítva elérhető lenne a 90 ezer hektáros „kritikus küszöb” – ebben a kormánynak nagyon komoly felelőssége van.

Ami a KAP-reform kapcsán a juh- és kecsketenyésztőknek járó támogatásokat illeti, a jelek szerint szakadás látható az egyes szakszervezetek között, [írta a La France Agricole november 5-én](#), olyannyira, hogy a jövőbeni támogatásokról szóló második szakmai egyeztetés is veszélybe került, amit november 18-án terveztek megtartani. Az ok „prózai”: a juhtenyésztők országos szakszervezete ([FNO](#), ami egyben az FNSEA-t, a JA-t és az APCA-t is maga mögött tudja) és a többi szakszervezet álláspontja végletesen különbözőnek tűnt a november 4-i tárgyalások során. A Coordination rurale ([CR](#)) és a Confédération paysanne ([CP](#)) egyértelműen az FNO-t teszi felelőssé a párbeszéd megszakadása miatt, az FNO elnöke, Serge Préveraud viszont nem kívánta kommentálni a történeteket. A lap szerint ez alapján

véve nem is okozott meglepetést, az már inkább, hogy a jelek szerint más ágazatokkal ellentétben itt minden érintett a minisztérium illetékeseivel külön-külön fog egyeztetni, mivel úgy tűnik, nincs remény a szakszervezetek közötti párbeszédre. Egy ponton azért egyetértés mutatkozik: a termelés szintje elégtelen a piaci igények kielégítéséhez, ahogy nincsenek megelégedve a támogatások mértékével sem. A szakszervezetek mindegyike adna támogatást a minőségi termelésre, ám itt is vannak „nüanszok” – a CP ezalatt elsősorban a közvetlen értékesítést érti.

Az FNO 125 millió eurós kapcsolt támogatást szeretne az ágazatnak (ez a jelenlegi szinttel egyezik), amivel javítható a juhtartó gazdaságok hatékonysága és támogatható a fiatalok pályakezdése ebben a szektorban. A mostani, egyedenkénti 21 eurós támogatás ugyan 16 euróra csökkenne, de ezzel párhuzamosan a fiatalok esetében az első három évben állatonként 10 eurós kiegészítő támogatás járna, valamint mindenki megkapná az egyedenként járó három eurós többlet-támogatást, amennyiben fölvásárlói szerződéssel rendelkeznek. Ettől az FNO azt reméli, hogy jövedelmük biztosítása érdekében a gazdálkodók igyekeznek minél jobban növelni a termelékenységet, és csak ezt követően számítanak majd a támogatásokra és az árak emelésére. Az FNO szerint a termelés alapeleme a termelékenység, ami sajnálatos módon egy ideje stagnál. A kapcsolt támogatásoktól azt remélik, hogy segít megtartani a juhtenyésztést, különös tekintettel a síkvidéki területekre, ahol a szántóföldi növénytermelés közvetlen konkurenciát jelent számára. Azt egyelőre nem tudják, hogy egy 3-4 eurós kiegészítő támogatás érdemi hatással bír-e, de ha a termelés hatékonysága javul és kifizetődő lesz, akkor kisebb eséllyel fog megszűnni.

A CP teljességgel elutasítja ezt a „produktivistá” álláspontot, szerinte a termelés jövője elsősorban a gazdálkodók szakmában való megtartásával biztosítható, ennek érdekében az állományok egy részére („*az első állatok után*”) egy magasabb összegű, de összességében limitált támogatást javasol, ahogy a kecsketartók esetében ez most is így van. Azaz tejhasznú állományok esetében az első 300, a húshasznúaknál az első 400 után járna magasabb támogatást, ha pedig több gazda közösen gazdálkodik ([GAEC](#), azaz „közös művelésre létrehozott mezőgazdasági csoport keretében”), a támogatás legfőljebb 400 tejhasznú vagy 500 húshasznú állat után lenne igénybe vehető. A CP szerint a tárgyalások megakadásért egyértelműen az FNO és annak elsősorban a termelésre és nem a termelőkre összpontosító elképzelése a felelős, ők a maguk részéről a CR-ral és a [MODEF](#)-fel egyetértésre tudnak jutni. Szerintük az FNO taktikájával nemcsak mindkét téren, azaz a termelésben és a termelőknél is veszíteni fognak, de a juhtartás ott fog koncentrálni, ahol a legkönnyebben lehet ezt a tevékenységet folytatni. A CP a maga részéről hangsúlyozta, nem lesz partner az FNO ágazati elképzeléseivel, de ha nem veszik figyelembe az elképzeléseit, a gazdáknál „most még kordában tartott feszültség robbanáshoz fog vezetni”.

A CP a maga részéről beletörődőbbnek mutatkozott, a szakszervezet részéről úgy fogalmaztak, „Xavier Beulin (*a többségi mezőgazdasági szakszervezeti tömörülés, az [FNSEA](#) elnöke*) megint győzni fog és folytatódni fog a mezőgazdaság tönkretétele”, azaz az FNSEA (FNO) javaslatának megfelelően a síkvidéki területekre fog áttevődni a juhtartás a hegyvidéki területekről. A CR-nál úgy vélik, ezzel a gabonatermelők juthatnak „jackpot”-hoz, mivel a zöldítés követelményeinek engedve a gyepet beillesztik a vetésforgóba, amin juhot fognak tartani. Ezzel egyben nemcsak hatékony megoldást találnak a jelenlegi kínzó szerveztrághyányra is, hanem gyorsan megtérülő beruházást tudnak eszközölni, az élelmiszeripart pedig olcsó melléktermékkel (*jelen esetben ez a vágójuhot jelenti, mivel nem a gazdaság fő profilját jelenti*) látják el.

A kecsketenyésztés terén viszont gyakorlatilag nincsenek érdek-ellentétek, sőt gyakorlatilag egyetértés mutatkozik a szakszervezetek között a jelenlegi rendszer fönntartásáról, igaz, a lap szerint ebben közrejátszik az is, hogy a mostani 14 millió helyett a jövőben 15 millió euró jár

majd a gazdáknak. Mivel azonban a juh és a kecske esetében ugyanazon fórumon zajlanának az egyeztetések, amennyiben nincs második forduló a juhtenyésztésnél, a kecskérők is közvetlenül a tárca illetékeseivel fognak egyeztetni a felek.

Míg a juhtartás esetében a szakszervezetek között olyan mértékű ellentétek feszülnek, hogy az ellehetetleníti a normális egyeztetéseket, a **húsmarha-tartásban** (húshasznú tehének, anyjuk alatt tartott borjak, hizlalás) ilyen végletek nincsenek, [noha itt is alapvetően két „világnézet” feszül egymásnak](#), azaz az egyik termelés-, a másik termelő-centrikus. Az FNSEA-hoz tartozó **FNB** (*Fédération nationale bovine*, húsmarha-tartók országos szövetsége) szerint föl kell készülni a jövő állattenyésztésére és ennek közgazdasági orientációt kell adni, de egybe nem törekedni kell az egyes földrajzi egységek közötti egyensúly megtartására is. A támogatások összegében nem tennének különbséget az egyes területi egységek (síkság, dombvidék, hegyvidék) között, messzemenően figyelembe vennék a piac igényeit és semmiképpen nem lenne korlátlan a támogatás. Az FNB célja egy „méltóságot jelentő” támogatási összeg (*montant digne*) megőrzése, mégpedig állatonként 200 euró körüli szinten, a húshasznú tehének után rendelkezésre álló 690 millió eurós keretet termelékenységi és szakosodási kritériumok alapján osztanak el.

Az ellentétek itt kezdődnek: a **Confédération paysanne** szerint ez konkrétan azt jelentené, hogy a jelenlegi 3,5 tehén helyett a jövőben legalább 30 tehénnel kellene rendelkeznie valakinek ahhoz, hogy a húshasznú tehének után járó támogatást (PMTVA, *prime au maintien du troupeau de vaches allaitantes*) igénybe lehessen venni, ami a mostani támogatotti kör 30-50%-át kizárná a rendszerből. Ha pedig hozzáveszik, hogy a minimális termelékenységi hányadosnak (ratio de productivité minimum) legalább 0,8-nak kell lennie – miközben pl. Ariège megyében ez pillanatnyilag csak 0,6 -, akár 50% fölé is mehet ez a szám. Az FNB szerint viszont a most alkalmazott 0,4-es együttható „nem méltó” ahhoz, hogy ennek alapján a jövő állattartásáról lehessen beszélni. A CP szerint viszont így számos körzetből eltűnhet a húsmarha-tartás, ezért a szakszervezet azt javasolja, hogy 60 számosállatban (UGB) maximalizálják a támogatásra jogosító állomány nagyságát, 40 UGB-től degresszív számítást alkalmazva. Ilyen módon az ország minden részében megőrizhető ez a tevékenység, különösen ott, ahol nem lehet más mezőgazdasági termelést folytatni.

A **Coordination rurale** a támogatások teljes elválasztását javasolja, nem értenek egyet azzal az FNSEA-Coop de France javaslattal, ami kötelezővé tenné a fölvasárlói szerződések alkalmazását, de a CP-nal sem egyezik teljesen az álláspontjuk. Szerintük is túlságosan alacsony a 3,5 tehénes minimum-küszöb, ám túlságosan magasnak tartják az FNB által javasolt 30-as alsó limitet, mivel így túl sok termelő kiesne a támogatotti körből. Az FNB részéről elismerik, hogy „a feladat nem egyszerű”, de előre kell tekinteni, mondják, továbbá előzetesen tisztázni kell bizonyos kérdéseket: mit jelent pontosan a húshasznú tehén fogalma, ki számít aktív gazdálkodónak, mik a termelékenység pontos kritériumai, valamint milyen hatása lesz a tejkvóták megszűnésének a húsmarha-tartásra? Addig nem lehet például felső támogatási összegről beszélni, amíg nem tisztázták az aktív gazdálkodók fogalmát. Az anyjuk alatt nevelt borjak és a hizlalt tinók/bikaborjak esetében a kérdések hasonlóak, de mivel a támogatások sokkal kisebbek (5 és 10 millió euró), a viták sem olyan hevesek, különösen annak fényében, hogy a keretet 900 ezer állatra kell szétosztani. A CR részéről mindenesetre úgy vélik, a konvergencia és az első ötven hektár után adandó emelt összegű támogatás ellenére a húsmarha-hizlalók a KAP-reform nagy vesztesei közé fognak tartozni, noha már most az ő jövedelmük a legkisebb a francia gazdálkodók között.

A **tejtermelés** jövőjét illetően a [FranceAgriMer](#) vállalta, hogy a [tárca fölkérésére év végéig elkészíti](#) a 2025-ig várható ágazati stratégiai tervet. Ennek célja, hogy a termelés ökológiai és ökonómia hatékonyságának egyidejű növelése mellett lehetőség legyen a versenyképesség

javítására is. A szervezet választ keres többek között arra, miként lehet javítani a termelők jövedelmi viszonyait, milyen termék-innovációra és valorizációra van lehetőség a belföldi és export-piacon, hogyan lehet javítani a termelői szerveződések hatékonyságát, milyen kríziskezelési lehetőségek vannak, valamint hogy oldható meg a generációváltás a gazdálkodók körében. Abban mindenki egyetért, hogy a kvótarendszer vége alapvető átrendeződéseket fog kiváltani a termelésben, ami azt jelenti, hogy a koncentráció folytatódni fog az intenzív termelést folytató – rendszerint nyugat-franciaországi – síkvidéki területeken a domb- és hegyvidékek rovására. Ezen túlmenően át fog alakulni a termelők és fölvásárlók kapcsolat-rendszere is és meg fog erősödni a beszállítói szerződések rendszere.

Ahogy azt a [La, France Agricole november 13-án írta](#), a CP egyre kritikusabb a tárcával szemben és a vidékfejlesztés terén „az ígéreteknel többet vár” a KAP reformjától – mindez a szakszervezet által november 12-13-án a Lazacban szervezett, azonos témájú kollokviumon hangzott el. A termelőket a szaktárca meghívott előadója kísérelte meg meggyőzni arról, hogy a minisztérium komoly elképzelésekkel és forrásokkal (*itt a régiók is érdemi mozgástérrel rendelkeznek*) tervezi a vidékfejlesztést a 2015-2020-as időszakban, a prioritások pedig a következők:

- versenyképesség (ökológiai és ökonómiai hatékonyság),
- munkahely-teremtés,
- a mezőgazdasági termelés sokszínűségének megtartása és a helyi kapcsolatok erősítése,
- a generáció-váltás.

Az ökológiai és ökonómiai hatékonyság kettőse azonban eleve nem elégíti ki a CP-t, ami hármasságot szeretne, az említett két tényezőt a szociális faktoral kiegészítve. José Bové, a CP emblematikus, híres és hírhedt alakja, jelenleg EP-képviselő szerint a régiók csupán a teljes támogatási keret 15%-a fölött fognak diszponálni, ezen túlmenően pedig sajnálatos, hogy nem lehetett a vidékfejlesztési támogatásokat a direkt támogatások rovására növelni. A CP szóvivője, Laurent Pinatel szerint a vidékfejlesztési támogatások jelenlegi orientációja nem felel meg a CP által szorgalmazott paraszti gazdálkodás (*agriculture paysanne*) modelljének, a kritériumok sokkal inkább a birtokméret-növelést ösztönzik, emiatt ellehetetlenül többek között a fiatalok pályakezdése, szűkül a kis kérődzőket tenyésztők mozgástere. A kollokvium résztvevői szerint az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések ([MAE](#)) keretében túlságosan bonyolult az igénylés rendje, a források végeessége miatt pedig „*aki először érkezik, az kap pénzt és ezek mindig ugyanazok*” – céloztak sokan kimondatlanul arra, hogy az FNSEA-hoz közeli gazdák a kedvezményezettek. A CP tagjai attól tartanak, hogy a környezetgazdálkodási intézkedésekre jutó támogatási keret megduplázása csak „alibi” a kormányzati politikának, mert továbbra is az iparszerű mezőgazdasági termelés lesz a követendő stratégia.

A kapcsolt támogatásokról a fiatal gazdák országos szakszervezete (JA) [adott ki nyilatkozatot](#), ebben kritizálták a szaktárca azon munkamódszerét, amivel a KAP-reform keretében (újra)kapcsolt támogatásokról dönt. A JA szerint a szakma egy olyan döntéshozatali módszerrel kénytelen szembesülni, ahol anélkül születik döntés az összegekről, hogy ismert lenne az ezekhez való hozzáférés föltétel-rendszere. A szakszervezet emlékeztetett arra, hogy a köztársasági elnök október 2-i bejelentései nyomán üdvözölte a jelenlegi kapcsolt támogatási formák megtartását, annak ellenére, hogy a sorok között olvasva meg lehetett érteni, hogy a kormányzat a jövőben kihátrál a legeltetésre alapozott húsmarha-állományok tehenei után járó támogatás (*prime au maintien du troupeau de vaches allaitantes, PMTVA*) nemzeti borítékjának (PNSVA) finanszírozásából (*ez a 160 millió euró végül szerepel a tárca jövő évi költségvetésében - v.ö. 2435/PAR/2013*). A JA leszögezte: nem tudják elfogadni,

hogy úgy tárgyaljanak a kapcsolt támogatásokhoz való hozzáférés feltételeiről, hogy az egyes borítékok már „lezártak és véglegesek”. Pontosán fordítva kellene történnie – először a hozzáférés kritériumait kell meghatározni, teljes mértékben szakítva a történeti alapon járó támogatások logikájával, meghatározni a közös célokat, majd ezt követően rugalmasan dönteni az egyes borítékok nagyságáról.

Somogyi Norbert, Párizs